

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juříčkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **M. Y.**, zastoupený Mgr. Karin Poncza Hadwigerovou, advokátkou, sídlem Příčná 327/1, Havířov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 1. 2023, č. j. OAM-378/LE-VL12-VL15-2022, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 8. 2023, č. j. 19 Az 3/2023-73,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Karin Poncza Hadwigerové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **6 800 Kč**, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalovaný rozhodnutím označeným v záhlaví tohoto usnesení neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Žalobce byl dne 26. 11. 2022 zadržen policií při kontrole osobního vozidla (bez platného cestovního dokladu), byl zajištěn a v průběhu řízení o správním vyhoštění vypověděl, že mu v zemi původu nehrozí žádné nebezpečí nebo pronásledování, ale nechce se do Turecka vrátit. Dne 30. 11. 2022 žalobce v zařízení pro zajištění cizinců požádal o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem podání žádosti byly jím tvrzené „*rasistické důvody, které se vází na události HENDEK v Turecku*“. Při pohovoru (viz protokol ze dne 21. 12. 2022) žalobce upřesnil, že se v letech 2014 až 2015 zúčastnil demonstrací HENDEK a od té doby

byl pod policejní kontrolou. Čtyřikrát byl předveden na policejní stanici k výslechu, kde měl být ponižován, zbit (zraněn na hlavě) a po dvou dnech propuštěn. Žalobce uvedl, že jako Kurd je v Turecku považován za méněcenného občana, nemá možnost získat pořádnou práci, dostává nízkou mzdu, není schopen finančně zajistit rodinu. Žalobce dospěl k závěru, že by mohl prací v Evropě zajistit celou rodinu v Turecku. Dále doplnil, že v zemi původu byl členem strany HDP a zástupcem předsedy skupiny mladých lidí sympatizujících s touto stranou. V roce 2019 členství ukončil, nyní je jejím sympatizantem.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který ji zamítl rozsudkem označeným v záhlaví.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Tvrdil, že kasační stížnost je přijatelná z důvodu zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení, neboť krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu. Stěžovatel považoval daný případ za hodný zvláštního zřetele z toho důvodu, že jako Kurd má v zemi původu specifické postavení a hrozí mu pronásledování, resp. vážná újma. Za zásadní pochybení stěžovatel považoval skutečnost, že krajský soud nezrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného opírající se o nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, neboť podklady, z nichž žalovaný vycházel, se netýkaly postavení Kurdů v Turecku a nereflektovaly jejich specifické postavení v zemi. Žalovaný a krajský soud tak dle stěžovatele nezajistily důkazy, které by podporovaly jeho tvrzení o útlaku Kurdů. Odpovědnost za zjištění skutkového stavu ležela na žalovaném, který měl shromáždit relevantní, aktuální, důvěryhodné a vyvážené zprávy o zemi původu ověřené z různých zdrojů.

[4] Stěžovatel dále namítal, že krajský soud se s žalobními námitkami vypořádal formalisticky, pouze odkázal na závěry žalovaného a aproboval nesprávné a nezákonné správní rozhodnutí, aniž sám přezkoumal zákonnost řízení včetně řádného zjištění skutkového stavu. Stěžovatel blíže rozvedl, že žalovaný při rozhodování vycházel pouze z obecných zpráv a nereflektoval subjektivní a specifické stěžovatelovy problémy. V této souvislosti stěžovatel citoval některá mediální vyjádření na podporu tvrzení o zhoršující se situaci kurdské menšiny v Turecku, mj. o razii v provincii D., odkud stěžovatel pochází, v dubnu roku 2023, kdy policie měla zatknout 150 lidí podporujících Stranu kurdských pracujících (PKK) prostřednictvím strany HDP. Stěžovatel odkázal na některé rozsudky Nejvyššího správního soudu a příručku UNHCR k mezinárodní ochraně uprchlíků, z nichž plyne, že pronásledování může spočívat i v psychickém nátlaku, k němuž může docházet kumulací nejrůznějších faktorů (opatření) včetně diskriminace, které samy o sobě pronásledování nepředstavují. Poukázal na to, že skutečnost, že již byl v minulosti perzekvován, je závažným ukazatelem důvodnosti obav z pronásledování nebo vážné újmy, a že nedostatek důkazů neznamená nevěrohodnost jeho tvrzení, či nedůvodnost jeho žádosti. V pochybnostech se měl žalovaný přiklonit na stranu stěžovatele, který se domníval, že v případě návratu do země původu bude vystaven stíhání a věznění.

[5] Stěžovatel měl dále za to, že žalovaný a správní soudy nemohou vycházet ze starších informací o zemi původu, neboť situace v Turecku se vyvíjí a není neměnná. Stěžovatel dále doplnil, že v době podání kasační stížnosti žil s družkou (občankou České

pokračování

republiky) a v průběhu řízení o kasační stížnosti doložil sňatek s tím, že očekávají narození dítěte. Požádal proto o zvážení přiznání humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, resp. doplňkové ochrany.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na nepřijatelnost kasační stížnosti a navrhl její odmítnutí. Dle žalovaného se krajský soud zabýval všemi žalobními námitkami, rozhodl v souladu s dosavadní judikaturou a oprávněně u stěžovatele neshledal hrozbu pronásledování nebo vážné újmy. Žalovaný uvedl, že při rozhodování vycházel z relevantních a dostatečných informací o zemi původu. Ztotožnění krajského soudu se závěry žalovaného nelze považovat za nezákonnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[7] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, která se uplatní též na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS). Kasační stížnost je proto přijatelná v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále je kasační stížnost přijatelná rovněž v případech zásadního pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2021, č. j. 10 As 154/2021-23, nebo usnesení ze dne 27. 8. 2021, č. j. 9 As 144/2021-31).

[9] Stran přesahu vlastních zájmů stěžovatel v kasační stížnosti tvrdil zásadní pochybení krajského soudu. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení č. j. 1 Azs 13/2006-39: *„Případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.“* Stěžovatelovo subjektivní přesvědčení o pochybení krajského soudu a jeho míře, resp. závažnosti dopadu do jeho hmotněprávního postavení, však v daném případě nezaložilo přesah vlastních zájmů stěžovatele, natož přesah svým významem podstatný. V napadeném rozsudku pak Nejvyšší správní soud neshledal ani namítaná pochybení, natož pochybení, která by byla zásadního rázu.

[10] Za zásadní pochybení odůvodňující přijatelnost kasační stížnosti stěžovatel označil skutečnost, že krajský soud nezrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného, které vycházelo z nedostatečných podkladů, jež se údajně konkrétně nevěnovaly postavení Kurdů v Turecku a nezohledňovaly stěžovatelovo specifické postavení. K otázce shromáždění dostatečných a aktuálních podkladů pro rozhodnutí Nejvyšší správní soud připomíná, že podle ustálené judikatury musejí být informace o zemi původu (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, jakož i (4) transparentní a dohledatelné (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008-71, nebo ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, č. 1825/2009 Sb. NSS). Krajský soud v napadeném rozsudku dospěl ke správnému závěru, že podklady shromážděné žalovaným (konkrétně informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 30. 9. 2022, č. j. 125094-8/2022-LPTP, a informace OAMP - Turecko - Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 8. 7. 2022) požadavky judikatury naplňují. Uvedené podklady vycházejí z řady odborných zdrojů, které jsou v nich přesně označeny, a ve vztahu k nyní posuzovanému řízení se jednalo o aktuální informace a zprávy jednotlivých organizací a institucí odlišných od žalovaného (např. zpráva Amnesty International vztahující se k Turecku z roku 2021, zpráva Human Rights Watch vztahující se k Turecku z roku 2022, zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Turecku v roce 2021, apod.). Nejvyšší správní soud zároveň podotýká, že stěžovatelovo tvrzení o tom, že žalovaný při rozhodování pominul postavení Kurdů v Turecku, je zavádějící, neboť citovaná informace Ministerstva zahraničních věcí z roku 2022 se postavením kurdské menšiny výslovně a podrobně zabývá. Stěžovateli byla v řízení dána možnost se se všemi podklady pro rozhodnutí seznámit, avšak neučinil tak, ani nenavrhл jejich doplnění.

[11] K odkazu stěžovatele na mediální výstup České televize (ČT 24) ze dne 10. 5. 2023, jímž argumentoval až v kasační stížnosti ve snaze poukázat na výrazné zhoršení situace kurdské menšiny v provincii D., postačuje uvést, že uvedená informace se přímo nevztahuje k situaci stěžovatele, který neuvedl, že byl podporovatelem PKK. Konkrétní důkazy k prokázání výrazného zhoršení postavení kurdské menšiny oproti stavu v letech 2021 a 2022, který byl posuzován ve správním řízení, pak stěžovatel nepředložil ani nenavrhл.

[12] Nejvyšší správní soud uvádí, že se ve své judikatuře opakovaně zabýval otázkou postavení kurdské menšiny v Turecku. Ačkoli dlouhodobě uznává, že Kurdové v Turecku čelí značným nesnázím, nedosahují bez dalšího intenzity pronásledování ve smyslu § 12, anebo hrozby vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Azylově relevantní mohou být až opodstatněné obavy politicky aktivních členů kurdské menšiny či účastníků pokusu o převrat z roku 2016 (k problémům politicky aktivních Kurdů viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2020, č. j. 10 Azs 235/2020-35, a ze dne 26. 2. 2020, č. j. 10 Azs 278/2019-57; k politicky neaktivním Kurdům viz usnesení ze dne 16. 2. 2023, č. j. 7 Azs 314/2022-34, ze dne 18. 1. 2023, č. j. 10 Azs 246/2022-37, ze dne 14. 12. 2022, č. j. 2 Azs 48/2022-35, ze dne 29. 9. 2022, č. j. 1 Azs 180/2022-36, nebo ze dne 17. 8. 2023, č. j. 6 Azs 271/2022-32).

[13] Stěžovatel obavy z pronásledování a vážné újmy od počátku správního řízení vztahoval k událostem souvisejícím s demonstracemi HENDEK, ke kterým však došlo již v letech 2014 a 2015 (resp. k následnému předvolávání na policii, kde s ním mělo být špatně

pokračování

zacházeno), nicméně nejpozději od roku 2019 již politicky aktivní není a členství ve straně HDP ukončil. Sám stěžovatel pak v řízení o správním vyhoštění uváděl, že mu v zemi původu nehrozí žádné nebezpečí nebo pronásledování, přičemž až později v řízení o udělení mezinárodní ochrany svá tvrzení pozměnil. Současně připustil, že jeho motivace k cestě do České republiky byla zejména ekonomická (snaha o finanční zajištění rodiny). Z informací poskytnutých stěžovatelem, jakož i z obsahu správního spisu, přitom nelze dovodit, že by stěžovateli hrozilo po návratu věznění či jiná perzekuce ze strany státních orgánů.

[14] Závěrem Nejvyšší správní soud podotýká, že si je vědom skutečnosti, že stěžovatel v průběhu řízení o kasační stížnosti předložil oddací list dokládající jeho nedávný sňatek s občankou České republiky, a dále doplnil, že s manželkou očekávají narození potomka. K tomu Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že *„poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR“* (viz již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48). Sňatek s českou státní občankou ani narození dítěte nepředstavují azylově relevantní důvody, pro které by měl Nejvyšší správní soud zvažovat prolomení pravidla, že soudní přezkum vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Stěžovatelovy odkazy na ustanovení upravující humanitární azyl (§ 14 zákona o azylu), resp. doplňkovou ochranu za účelem sloučení rodiny (§ 14b zákona o azylu), nejsou případné, neboť humanitární azyl je vyhrazen zvláštním a mimořádným případům obvykle spojeným s těžkým onemocněním či postižením, a tedy neslouží ke slučování rodin, v nichž žádná osoba nenaplňuje důvody udělení mezinárodní ochrany. Doplňková ochrana přiznávaná dle § 14b zákona o azylu sice slouží ke slučování rodin, avšak výhradně u rodinných příslušníků osob, kterým již byla doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu přiznána. To však není případ stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Vzhledem k tomu, že krajský soud rozhodl v souladu s ustálenou a jednotnou judikaturou, která poskytuje odpověď na stěžovatelem vznesené kasační námitky, a nepochybil ani při výkladu hmotného či procesního práva, Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021-28). Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

[17] Stěžovateli byla usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 2. 2023, č. j. 19 Az 3/2023-18, ustanovena k ochraně jeho práv zástupkyní Mgr. Karin Poncza

Hadwigerová, advokátka. Podle § 35 odst. 10 část věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. V souladu s tímž ustanovením zákona zastupovala jmenovaná advokátka stěžovatele rovněž v řízení o kasační stížnosti. Podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovené zástupkyni stěžovatele odměna za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. c) a d) advokátního tarifu (záznamem doložená porada s klientem přesahující jednu hodinu, a dále písemné podání ve věci samé spočívající v podání kasační stížnosti) ve výši 6 200 Kč (2 x 3 100 Kč) a podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náhrada hotových výdajů v paušální částce 600 Kč (2 x 300 Kč), celkem tedy 6 800 Kč. Ustanovená zástupkyně uvedla, že není plátcem daně z přidané hodnoty. K vyplacení uvedené částky byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. dubna 2024

Mgr. Ing. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu